

Nr 168.

Av herr **Lundqvist** i Rotebro, om höjning av anslaget till årlig taxering.

Det ordinarie förslagsanslaget till kostnader för årlig taxering (sjunde huvudtiteln, C (25) 7) föreslås i årets statsverksproposition till 2,500,000 kronor, vilket innebär en sänkning i förhållande till motsvarande anslag för budgetåret 1932—1933 med 500,000 kronor och i förhållande till anslaget för budgetåret 1931—1932 med icke mindre än 900,000 kronor.

Denna anslagssänkning har motiverats på följande sätt.

A. Den av 1932 års riksdag beslutade nedsättningen.

De år, då allmän fastighetstaxering verkställes, finnas särskilda anslag uppförda å riksstaten för ifrågavarande ändamål. Övriga år däremot ersättes arbetet med fastighetstaxeringen från anslaget för årlig taxering. Enär särskilt anslag för allmänna fastighetstaxeringen år 1933 uppförts å riksstaten för budgetåret 1932—1933 vore nedsättning av anslaget för den årliga taxeringen motiverad.

B. Den i årets statsverksproposition föreslagna nedsättningen.

Det statsfinansiella läget påkallade minskning av kostnaderna för taxeringsarbetet.

Viss utgiftsminskning å anslaget vore att förvänta därigenom, att förslag om nedsättning av häradsskrivarnas ersättningar för avskrifter av taxeringslängderna vore att förvänta.

Minskning i belastningen av anslaget kunde vidare påräknas såsom en följd av att för nästkommande budgetår liksom för innevarande budgetår särskilda anslagsmedel äskades till bestridande av kostnader för allmänna fastighetstaxeringen år 1933.

Motiveringen till den av 1932 års riksdag beslutade nedsättningen är fullständigt ohållbar. Det är visserligen riktigt, att å riksstaten för budgetåret 1932—1933 uppförts särskilt anslag för allmänna fastighetstaxeringen år 1933, men detta anslag fick icke till någon del disponeras för den årliga taxeringen 1932 utan har reserverats såsom ersättning för fastighetstaxeringen år 1933.

Ovannämnda motivering för nedsättning av anslaget till den årliga taxeringen 1932 innebär, att man vid anslagskravets fixerande utgått från att taxering av fastigheter i samband med den årliga taxeringen 1932 ej ägt rum. Detta överensstämmer dock icke med verkliga förhållandet, ty såväl 1932 som alla andra år under tidsperioden 1929—1932 har taxering av fastigheter i

samband med årliga taxeringen verkställt. Först år 1933, då allmän fastighetstaxering äger rum, behöver årlig fastighetstaxering ej utföras. Arbetet med den årliga fastighetstaxeringen är i flera distrikt, bl. a. de som äro belägna intill de större städerna, mycket krävande och betungande. Det är varje år en myckenhet av nya fastigheter, vilka måste nytaxeras under den korta tidsperiod, som står taxeringsnämndsordförandena till buds för utförande av den årliga taxeringen. Allt arbete härmed år 1932 har emellertid icke ersatts av statsverket.

Det framgår av vad sålunda utretts, att den vid 1932 års riksdag beslutade ganska betydande nedsättningen av ifrågavarande anslag grundats å felaktiga premisser. Detta förhållande måste beaktas vid bedömning av lämpligheten och skäligheten av den nu föreslagna, ytterligare beskärningen å anslaget.

Givet är att det statsfinansiella läget kan anses påkalla någon nedsättning av ifrågavarande anslag. Det måste emellertid anses tillrådligt att just beträffande detta anslag iakttaga den största försiktighet i fråga om beskärningar. Det gäller här statens organ för dess kanske allra viktigaste fiskaliska verksamhet, vilka organ under depressionstider böra hållas fullt livaktiga och slagkraftiga, enär just vid dylika tillfällen frestelserna till skattesvek göra sig kraftigast gällande.

Betydelsen ur statsfinansiell synpunkt av taxeringsarbetet har tidigare fastslagits av statsmakterna. Genomförandet av 1928 års skatteförfattningar ansågs ostridigt kräva en ökning av de hittills utgående ersättningarna för taxeringsarbete (1929 års statsverksproposition, sjunde huvudtiteln C (25) 7). Då berörda författningar vid 1928 års riksdag antogos, underströks av särskilda utskottet betydelsen av effektiv kontroll däröver att ränteinkomster och i banker eller andra penningförvaltande inrättningar insatta eller till enskilda utlånade medel bleve behörigen beskattade. Utredning rörande åtgärder i dylikt syfte påkallades av riksdagen. (Särskilda utskottets utlåtande nr 1, sid. 91.) 1929 års riksdag anhöll hos Kungl. Maj:t (skrivelse nr 119), att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om utredning *dels* rörande frågan, huru förbättrad kontroll kunde åstadkommas över att även annan skattepliktig inkomst och förmögenhet än ränteinkomst och utlånat kapital bleve beskattade, *dels ock* beträffande frågan om skärpt påföljd för avgivande mot bättre vetande av felaktig självdeklaration eller därmed jämförlig uppgift. Av bevillningsutskottets betänkande (nr 17), varigenom berörda skrivelse motiverats, framgår, att betydelsen av taxeringsväsendets effektivitet ansetts uppenbar och att riksdagen varit angelägen om vidtagande av åtgärder för ökande av denna effektivitet.

Den kraftiga nedsättningen av anslaget för ifrågavarande ändamål, som vid föregående riksdag beslöts och som nu föreslås skola ytterligare skärfas, måste komma att motverka den effektivitet, som riksdagen hittills funnit viktigt att främja. Redan nu gällande skatte- och taxeringslagar lämna en energisk och kunnig taxeringsnämndsordförande möjlighet till ganska ingående undersökningar, vilkas resultat ofta bliva betydande genom de skattevinster, som därigenom framkomma. Sin största betydelse äga dessa undersökningar likväl därigenom, att kännedomen om desamma hos de skattskyldiga framkallar hälso-

sam eftertanke och noggrannhet vid deklarationernas upprättande. Taxeringsnämndsordförandens arbete är emellertid av stor omfattning och tiden därför begränsad. En förståndig taxeringsnämndsordförande uppdrager i regel den mera tekniska sidan av arbetet — ordnandet av deklarationer, längdföring m. m. åt ett biträde, som *avlönas av ordföranden*, för att erhålla bättre tid för det mera kvalificerade arbetet, däribland t. ex. uppspårandet av icke deklarerade inkomster och tillgångar. En stark beskärning av arvodena föranleder givetvis ordförandena att i större utsträckning till men för arbetets fiskaliska sida själva syssla med de tidsödande tekniska arbetsuppgifterna. En stor och otvivelaktigt påtaglig fara, som kan uppkomma genom beskärningar av ifrågasättande arvoden, ligger däruti, att taxeringsnämndsordförandena, om de ersättas oskäligt lågt, nödgas inskränka sig till att inregistrera inkomna deklarationer och skjuta strävandet efter effektiv kontroll åt sidan.

De besparingar å anslaget, som kunna vinnas genom nedsättning av ersättningarna till häradskrivarna för avskrifter av taxeringslängderna, torde icke kunna motivera någon större nedsättning av anslaget. Det har ifrågasatts, att dessa ersättningar skulle minskas med 20 procent. Den besparing, som härigenom kan erhållas, torde icke uppgå till 50,000 kronor.

Såsom ovan utretts, grundades den av 1932 års riksdag beslutade beskärningen av anslaget å antagandet, att anslaget icke vore avsett att ersätta kostnader för fastighetstaxering. Detta antagande var oriktigt. Under sådana förhållanden måste det anses åtminstone vilseledande att grunda förslag om *ytterligare* beskärning av anslaget å den omständigheten, att anslaget för budgetåret 1933—1934 icke är avsett att ersätta kostnader för fastighetstaxering.

I regel kan taxeringsnämndsordförandenas arbete icke anses hava varit överbetalat, tvärtom har uppdraget i icke ringa utsträckning alltjämt karaktär — åtminstone delvis — av ett slags förtroendeuppdrag. Det har visserligen icke saknats röster, som antytt, att vissa statliga befattningshavare hava tillgodogjort sig oskäligt stora inkomster å detta anslag. Om och i vad mån så varit förhållandet kan i detta sammanhang lämnas å sido. Föreligger å något håll missbruk, läser icke möjlighet saknas att utfinna korrektiv häremot av nöjaktig beskaffenhet utan att tillgripa åtgärder, som måste bliva för det allmänna så skadliga som en generell sänkning av anslaget för ifrågasättande ändamål med det betydande belopp, som nu ifrågasatts.

Utgifterna å anslaget för budgetåret 1931—1932 uppgingo till 3,707,400 kronor. Därest arbetet antages skäligt ersatt med då utgående gottgörelse — på många håll, där sakkunskap onckligen måste anses föreligga, göres gällande, att betydande vinster för det allmänna kunde erhållas, om än större kostnader nedlades å taxeringsarbetet — synes man kunna utgå från denna kostnad samt därefter först undersöka, i vad mån anslaget bör nedsättas *dels* med hänsyn därtill, att detsamma nu icke skall innefatta medel till ersättande av arbete med fastighetstaxering, och *dels* på grund av övriga möjligheter till utgiftsminskning.

I överensstämmelse med vad som vid 1928 års riksdag under liknande omständigheter befunnits skäligt synes anslaget, med hänsyn därtill att fastighetstaxeringsarbete icke skall av detsamma ersättas, kunna minskas med 200,000 kronor.

Enligt vad som ovan anförts, skulle kostnadsminskningen genom nedsättning av avskriftsersättningen kunna beräknas till 50,000 kronor.

Genom större sparsamhet vid vissa sakkunnigutredningar torde vidare vissa kostnadsminskningar kunna erhållas. Beräknas denna kostnadsminskning till 50,000 kronor, lär man mer än väl komma upp till den verkligt möjliga besparingen.

Av ovan angivna grunder skulle således en anslagsminskning till belopp av 300,000 kronor kunna beräknas.

Om och i vad mån anslagsminskning är påkallad av statsfinansiella hänsyn kan givetvis bedömas olika och bärande skäl kunna förvisso till och med åberopas för deras åsikt, som anse, att ökade kostnader för fiskalisk verksamhet inom taxeringsväsendet skulle bliva synnerligen lönande för det allmänna. I nuvarande läge torde likväl vara ofrånkomligt, att jämväl detta anslag nedsättes med hänsyn till det statsfinansiella läget. Denna nedsättning lär icke vare sig ur den skälighetssynpunkt, som bör anläggas med hänsyn till arvodestagarnas förhållande, eller ur den lämplighetssynpunkt, som av det allmänna måste anläggas i syfte att åtminstone bevara taxeringsarbetet vid nuvarande effektivitet, få beräknas högre än till 400,000 kronor.

På grund av vad ovan anförts hemställes,

att anslaget till årlig taxering å riksstaten för budgetåret 1933—1934 upptages till 3,000,000 kronor.

Stockholm den 19 januari 1933.

R. Lundqvist
i Rotebro.